

Державна служба статистики України

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Наказ Державної служби
статистики**

29 січня 2020р. № 69

**(зі змінами,
затвердженими наказом
Державної служби статистики**

26 грудня 2022 р. № 363)

**МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ РОЗРАХУНКУ ОСНОВНИХ
СТАТИСТИЧНИХ ПОКАЗНИКІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ГОСПОДАРСТВАМИ НАСЕЛЕННЯ**

Державна служба статистики України

Відповідальний за підготовку – директор департаменту статистики сільського господарства та навколишнього середовища Державної служби статистики України Прокопенко О. М.

Методика проведення розрахунку основних статистичних показників реалізації продукції сільського господарства господарствами населення (далі – Методика) містить опис інформаційних джерел основних правил і методів проведення цього розрахунку.

Методику підготували фахівці відділу статистики використання продукції сільського господарства департаменту статистики сільського господарства та навколишнього середовища Державної служби статистики України.

Методика схвалена Комісією з питань удосконалення методології та звітної документації Державної служби статистики України (протокол від 25 жовтня 2019 року № КПУМ/22-19).

Зміни до Методики схвалені Комісією з питань удосконалення методології та звітної документації Державної служби статистики України (протокол від 09 грудня 2022 року № КПУМ/30-22).

Державна служба статистики України

- вул. Шота Руставелі, 3, Київ, 01601, Україна
- телефон: (044) 287-23-22
- факс: (044) 235-37-39
- адреса електронної пошти: office@ukrstat.gov.ua
- вебсайт: www.ukrstat.gov.ua

Зміст

	Стор.
Передмова.....	4
Скорочення та одиниці вимірювання.....	4
I. Загальні положення.....	5
II. Методичні та організаційні засади проведення розрахунку	5
1. Джерела інформації для проведення розрахунку	5
2. Показники та перелік продукції сільськогосподарства, за якими здійснюється розрахунок.....	6
3. Основні правила проведення розрахунку	7
Додатки:	
Додаток 1. Схема розрахунку кількості продукції рослинництва, реалізованої господарствами населення.....	10
Додаток 2. Схема розрахунку кількості сільськогосподарських тварин (живої маси), реалізованих господарствами населення	11
Додаток 3. Схема розрахунку кількості молока від сільськогосподарських тварин усіх видів, сирого та яєць птиці свійської, реалізованих господарствами населення	12
Список використаних джерел.....	13

Передмова

Методика описує способи розрахунку основних показників реалізації продукції сільського господарства господарствами населення.

Методика призначена для використання працівниками органів державної статистики.

Скорочення та одиниці вимірювання

ДСС	– державне статистичне спостереження;
НПСГ	– Номенклатура продукції сільського господарства;
ОСГД	– обстеження сільськогосподарської діяльності населення в сільській місцевості;
га	– гектар;
грн	– гривня;
кг	– кілограм;
т	– тонна;
ц	– центнер;
шт	– штука.

I. Загальні положення

1. Ця Методика описує правила та розкриває методи проведення розрахунку основних статистичних показників реалізації продукції сільського господарства господарствами населення.

2. Розрахунок основних статистичних показників реалізації продукції сільського господарства господарствами населення (далі – розрахунок) здійснюється в рамках ДСС щодо реалізації продукції сільського господарства підприємствами та господарствами населення.

3. Методика ґрунтується на нормах Закону України "Про офіційну статистику" та розроблена з урахуванням наказу Держстату від 15 грудня 2022 року № 311 "Про затвердження Методологічних положень з організації державного статистичного спостереження щодо реалізації продукції сільського господарства підприємствами та господарствами населення".

II. Методичні та організаційні засади проведення розрахунку

1. Джерела інформації для проведення розрахунку

1. Джерелами інформації для проведення розрахунку є:

1) розповсюджені на генеральну сукупність домогосподарств ОСГД дані за формами № 01-СГН "Запитальник базового інтерв'ю" і № 02-СГН "Запитальник щомісячного інтерв'ю" (далі – розповсюджені дані ОСГД);

2) підсумки ДСС щодо площ, валових зборів та урожайності сільськогосподарських культур за формами № 4-сг (річна) "Звіт про посівні площі сільськогосподарських культур" (далі – форма № 4-сг (річна)) та № 29-сг (річна) "Звіт про площі та валові збори сільськогосподарських культур, плодів, ягід і винограду" (далі – форма № 29-сг (річна));

3) підсумки ДСС щодо виробництва продукції тваринництва, кількості сільськогосподарських тварин і забезпеченості їх кормами за формою № 24-сг (місячна) "Звіт про виробництво продукції тваринництва і кількість сільськогосподарських тварин" (далі – форма № 24-сг (місячна)) та таблицею 7 "Кількість сільськогосподарських тварин станом на 1 січня 20__ року" (далі – таблиця 7) річних розрахунків основних статистичних показників виробництва продукції тваринництва;

4) підсумки ДСС щодо реалізації продукції сільського господарства підприємствами та господарствами населення за формами № 21-заг (місячна) "Звіт про реалізацію продукції сільського господарства" і № 21-заг (річна) "Звіт про реалізацію продукції сільського господарства" (далі – форми № 21-заг (місячна, річна)).

2. Для контролю та оцінки якості розрахунку використовуються зведені дані:

1) ДСС щодо надходження сільськогосподарських тварин на переробні підприємства за формою № 11-заг (квартальна) "Звіт про надходження сільськогосподарських тварин на переробні підприємства" (далі – форма № 11-заг (квартальна));

2) ДСС щодо надходження молока на переробні підприємства за формою № 13-заг (квартальна) "Звіт про надходження молока на переробні підприємства" (далі – форма № 13-заг (квартальна)).

2. Показники та перелік продукції сільського господарства, за якими здійснюється розрахунок

1. Розрахунок здійснюється за такими показниками та у таких розрізах: кількість продукції сільського господарства, реалізованої господарствами населення, за видами та групами видів продукції, за регіонами; середня ціна продукції сільського господарства, реалізованої господарствами населення, за видами та групами видів продукції, за регіонами; вартість продукції сільського господарства, реалізованої господарствами населення, за видами та групами видів продукції, за регіонами.

2. Розрахунок проводиться за такими видами та групами видів продукції сільського господарства, визначеними НПСГ:

культури зернові та зернобобові (усього, у т. ч. пшениця, кукурудза на зерно, ячмінь, жито);

культури олійні (усього, у т. ч. боби сої, насіння ріпаку й кользи, насіння соняшнику);

буряк цукровий фабричний;

картопля;

культури овочеві (усього, у т. ч. культури овочеві відкритого ґрунту, культури овочеві закритого ґрунту);

культури баштанні продовольчі;

культури плодови та ягідні;

виноград;

тварини сільськогосподарські живі (усього, у т. ч. велика рогата худоба, свині, птиця свійська, тварини сільськогосподарські інші);

молоко від сільськогосподарських тварин усіх видів, сире;

яйця птиці свійської усіх видів.

3. Кількість реалізованих грибів, квітів зрізаних і квіткової розсади, вовни овець і кіз, меду натурального, реалізованих господарствами населення, які займають незначну частку в загальних обсягах продажу, протягом року отримується лише з розповсюджених даних ОСГД.

4. У розрахунку використовується середня ціна видів продукції сільського господарства, реалізованої господарствами населення, з розповсюджених даних ОСГД.

3. Основні правила проведення розрахунку

1. Розрахунок проводиться на державному рівні по Україні та регіонах.

2. Розрахунок здійснюється по категорії виробників продукції сільського господарства "господарства населення" (яка включає господарства населення в сільській та міських місцевостях) та категорії "господарства усіх категорій" (які включають підприємства та господарства населення).

3. Розрахунок здійснюється щомісячно на дискретній основі (за місяць, попередній до звітного), а сума показників кількості й вартості продукції сільського господарства, реалізованої господарствами населення, за окремі місяці складає відповідні показники за період.

4. Показники розповсюджених даних ОСГД, які використовуються при проведенні розрахунку, попередньо опрацьовуються так:

1) посівні площі культур овочевих закритого ґрунту, які обліковуються у квадратних метрах, для перерахунку в гектари множаться на коефіцієнт 0,0001;

2) кількість реалізованого молока від сільськогосподарських тварин усіх видів, сирого, яке обліковується у літрах, для перерахунку в кілограми множиться на коефіцієнт 1,03;

3) кількість реалізованого м'яса, отриманого від вирощених сільськогосподарських тварин (туші, напівтуші, тушки птиці свійської, інші види сільськогосподарських тварин), яка облікована у забійній масі, для перерахунку в живу масу множиться на коефіцієнти, розраховані за результатами проведення ДСС щодо надходження сільськогосподарських тварин на переробні підприємства за формою № 11-заг (квартальна): яловичина та телятина – 2,05; свинина – 1,44; баранина та козлятина – 2,39; м'ясо птиці – 1,36; м'ясо тварин сільськогосподарських інших видів – 1,82. Коефіцієнти перерахунку забійної маси у живу масу переглядаються кожні п'ять років.

5. Кількість продукції рослинництва за певною сільськогосподарською культурою визначається на основі кількості реалізованої продукції в розрахунку на 1 гектар посівної площі культури/площі багаторічних насаджень за розповсюдженими даними ОСГД, а саме як добуток кількості реалізованої продукції певного виду сільськогосподарської культури в розрахунку на 1 гектар посівної площі/площі багаторічних насаджень цієї культури та загальної посівної площі відповідної культури в господарствах населення за зведеними

даними форми № 4-сг (річна)/площі багаторічних насаджень відповідного виду в господарствах населення за зведеними даними форми № 29-сг (річна).

Кількість продукції олійних культур та культур овочевих, реалізованих господарствами населення, розраховується як сума кількості реалізованої продукції за видами культур, які входять до її складу.

Схема розрахунку кількості продукції рослинництва, реалізованої господарствами населення, наведена в додатку 1.

6. Жива маса сільськогосподарських тварин (за видами) визначається на основі кількості реалізованої продукції в розрахунку на 1 голову наявних тварин живих сільськогосподарських відповідного виду:

по великій рогатій худобі, свинях, птиці свійській – на кінець місяця попереднього до звітнього за зведеними даними форми № 24-сг (місячна);

по інших видах худоби – на початок попереднього року шляхом перерахунку його в умовне поголів'я за зведеними даними таблиці 7 і використовується протягом усього звітнього року.

Жива маса сільськогосподарських тварин (за видами) розраховується як добуток кількості реалізованої продукції в розрахунку на 1 голову наявних тварин живих сільськогосподарських відповідного виду за розповсюдженими даними ОСГД та загальної кількості наявних тварин живих сільськогосподарських відповідного виду в господарствах населення за зведеними даними форми № 24-сг (місячна).

До показника кількості реалізованої продукції включаються дані щодо живої маси реалізованих тварин сільськогосподарських живих та м'яса, отриманого від вирощених сільськогосподарських тварин, у перерахунку на живу масу.

Жива маса сільськогосподарських тварин, реалізованих господарствами населення, розраховується як сума реалізованої живої маси великої рогатої худоби, свиней, птиці свійської та інших видів сільськогосподарських тварин.

Схема розрахунку кількості сільськогосподарських тварин (у живій масі), реалізованих господарствами населення, наведена в додатку 2.

7. Кількість молока від сільськогосподарських тварин усіх видів, сирого та яець птиці свійської усіх видів визначається на основі рівня товарності (відношення кількості реалізованої та виробленої продукції) за розповсюдженими даними ОСГД відповідного виду продукції.

Тобто кількість молока від сільськогосподарських тварин усіх видів, сирого та яець птиці свійської усіх видів розраховується як добуток кількості виробленої господарствами населення продукції певного виду за зведеними даними форми № 24-сг (місячна) та рівня товарності відповідного виду продукції за розповсюдженими даними ОСГД.

Схема розрахунку кількості молока від сільськогосподарських тварин усіх видів, сирого та яець птиці свійської, реалізованих господарствами населення, наведена в додатку 3.

8. Вартість продукції сільського господарства, реалізованої господарствами населення, розраховується як добуток кількості й ціни за певним видом продукції сільського господарства, реалізованої господарствами населення.

Вартість продукції за групою видів продукції (культури олійні, культури овочеві, тварини сільськогосподарські) отримується як сума вартості реалізованої продукції за видами, які входять до її складу.

9. Середня ціна за групою видів продукції сільського господарства (культури олійні, культури овочеві, тварини сільськогосподарські) отримується діленням вартості групи видів продукції на її кількість.

10. Після проведення розрахунку проводиться аналіз отриманих даних шляхом порівняння їх із відповідними даними за попередній місяць (звітний період) та відповідний місяць (період) попереднього року, із показниками виробництва та надходження продукції тваринництва на перероблення, за даними ДСС за формами № 11-заг (квартальна) та № 13-заг (квартальна). У разі значних відхилень, отриманих при розрахунку даних, вони переглядаються й коригуються.

11. Кількість і вартість продукції сільського господарства, реалізованої господарствами населення, є складовою загальної кількості й вартості в усіх категоріях господарств, які визначаються як сума відповідних показників по підприємствах за даними форм № 21-заг (місячна, річна) та господарствах населення, розрахованих відповідно до цієї Методики.

Директор департаменту
статистики сільського господарства
та навколишнього середовища Держстату

Олег ПРОКОПЕНКО

Додаток 1
до Методики
(пункт 5 глави 4 розділу II)

Схема розрахунку кількості продукції рослинництва, реалізованої господарствами населення
за _____ 20__ року
(місяць)

Вид продукції за НПСГ	Код культури за довідником показників ОСГД	Розповсюджені дані ОСГД				Господарства населення				
		посівна площа/ площа багаторічних насаджень, га	реалізована продукція			посівна площа/ площа багаторічних насаджень, га	реалізована продукція			
			кількість		ціна, грн за т		кількість, т	вартість, грн	ціна, грн за т	
			усього, кг	у розрахунку на 1 га посівної площі/площі багаторічних насаджень, кг						
А	Б	1	2	3=2/1	4	5	6=3×5/1000	7=4×6	8	
Культури зернові та зернобобові у тому числі	101	форма № 01-СГН, розділ П.А, питання 8	форма № 02-СГН, розділ III, питання 2, графа 2		форма № 02-СГН, розділ III, питання 2, графа 4/1000	зведені дані форми № 4-сг (річна)				графі 4 цієї таблиці
пшениця	401+402									
жито	406+407									
ячмінь	403+404									
кукурудза на зерно	104									
Насіння соняшнику	112									
Боби сої	414									
Насіння ріпаку й кользи	115+116									
Буряк цукровий фабричний	111									
Картопля	120									
Культури баштанні продовольчі	150									
Культури овочеві відкритого ґрунту	130									
Культури овочеві закритого ґрунту	125	форма № 01-СГН, розділ П.А, питання 7/10000				зведені дані форми № 29-сг (річна) за попередній рік				
Культури плодові та ягідні	160+550	форма № 01-СГН, розділ П.А, питання 4								
Виноград	190									
Довідково:										графі 7/ графу 6 цієї таблиці
Культури олійні	112+414+ 115+116			x						
Культури овочеві	130+125			x						

Директор департаменту статистики сільського господарства
та навколишнього середовища Держстату

Олег ПРОКОПЕНКО

Додаток 2
до Методики
(пункт 6 глави 4 розділу II)

**Схема розрахунку кількості сільськогосподарських тварин (живої маси), реалізованих господарствами населення
за _____ 20__ року
(місяць)**

Вид продукції за НПСГ	Код рядка	Розповсюджені дані ОСГД								Господарства населення					
		кількість сільськогосподарських тварин (на кінець попереднього місяця), голів	жива маса сільськогосподарських тварин		м'ясо, отримане від вирощених сільськогосподарських тварин (у перерахунку на живу масу)		усього		кількість продукції, у розрахунку на 1 голову наявних сільськогосподарських тварин ¹ , кг	ціна, грн за т, грн	кількість сільськогосподарських тварин (на кінець попереднього місяця), голів	сільськогосподарські тварини, які реалізовані (живої маси)			
			кількість, кг	вартість, грн	кількість, кг	вартість, грн	кількість, кг	вартість, грн				кількість, т	вартість, грн	ціна, грн за т	
А	Б	1	2	3	4	5	6=2+4	7=3+5	8	9	10	11	12	13	
		форма № 02-СТН													
Велика рогата худоба	01	розділ II, питання 1, код рядка 10	розділ III, питання 1, графа 3	розділ III, питання 1, графа 4	розділ III, питання 2, графа 2	розділ III, питання 2, графа 3			графі 6/графу 1 цієї таблиці	графі 7/ (графі 6/1000) цієї таблиці	зведені дані форми № 24-сг (місячна)	графі 8× графі 10 цієї таблиці /1000	графі 9× графі 11 цієї таблиці		
Свині		код 201			код 51×2,05	код 51									
		код 210			коди 52×1,44	коди 52 + 53									
Птиця свійська		код 240			код 56×1,36	код 56									
Тварини сільськогосподарські інші	04	коди (215+220) ×0,1+225+230×0,02 на 1 січня попереднього року	коди 215+220+225+230		коди 55×2,39 + (57+58)×1,82	коди 55 + 57+58			графі 6/графу 1 цієї таблиці			графі 8× графі 10 цієї таблиці /1000			
Сільськогосподарські тварини - усього	01+02+03+04	x											р.01+р.02+р.03+р.04 цієї таблиці	графі 12/ графі 11 цієї таблиці	

¹ Для птиці свійської розрахунок проводиться на 1 тисячу голів птиці свійської.

Директор департаменту статистики сільського господарства
та навколишнього середовища Держстату

Олег ПРОКОПЕНКО

Додаток 3
до Методики
(пункт 7 глави 4 розділу II)

Схема розрахунку кількості молока від сільськогосподарських тварин усіх видів, сирого та яєць птиці свійської, реалізованих господарствами населення

за _____ 20__ року
(місяць)

Вид продукції за НПСГ	Код продукції за довідником показників ОСГД	Розповсюджені дані ОСГД				Господарства населення		
		вироблено, т/тис.шт	реалізовано, т/тис.шт	рівень товарності	ціна, грн за т/за тис. шт	вироблено, т/тис.шт	реалізовано	
							кількість, т/тис.шт	вартість, грн
1	2	3=2/1	4	5	6=5×3	7=4×6		
Молоко від сільськогосподарських тварин усіх видів, сире	10	форма № 02-СГН			форма № 02-СГН, розділ III, питання 2, гр. 4/1000	зведені дані форми № 24-сг (місячна)		
		розділ II, питання 3, гр. (202+215+220) × 1,03/1000	розділ III, питання 2, гр. 2 × 1,03/1000					
Яйця птиці свійської	20	розділ II, питання 3, гр. (242+260)/1000	розділ III, питання 2, гр. 2/1000					

Директор департаменту статистики сільського господарства
та навколишнього середовища Держстату

Олег ПРОКОПЕНКО

Список використаних джерел

1. Закон України "Про офіційну статистику від 16 серпня 2022 року № 2524-IX. URL: [http:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/2524-20#Text](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2524-20#Text)"
2. Глосарій до плану статистичного спостереження, затверджений наказом Держкомстату від 29 грудня 2009 року № 498. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Методика формування вибірових сукупностей для проведення у 2014-2018 роках вибірових обстежень населення (домогосподарств): умов життя домогосподарств, економічної активності населення та сільськогосподарської діяльності населення у сільській місцевості, затверджена наказом Держстату від 08 лютого 2013 року № 37. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Методологічні положення з організації державного статистичного спостереження щодо реалізації продукції сільського господарства підприємствами та господарствами населення, затверджені наказом Держстату від 15 грудня 2022 року № 311. URL: https://ukrstat.gov.ua/norm_doc/2022/311/311.pdf
5. Методологічні положення з організації державного статистичного спостереження щодо сільськогосподарської діяльності населення в сільській місцевості, затверджені наказом Держстату від 18 жовтня 2019 року № 343. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
6. Номенклатура продукції сільського господарства (НПСГ), затверджена наказом Держстату від 30 грудня 2020 року № 366. URL: [http:// ukrstat.gov.ua/klasf/st_kls/NPSG_2020.pdf](http://ukrstat.gov.ua/klasf/st_kls/NPSG_2020.pdf)